

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 44 (3490) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12--27.

Népi válság Népi Magyarország

A fenti címmel jelent meg Milotay Istvánnak, a kiváló publicistának újabb könyve. Milotay István írásai gondolatokat adnak az olvasónak, égető problémákat vetnek fel és józan ítéllettel mutatják a megoldási lehetőségeket. A legújabb művét is ezek a tulajdonságok jellemzik.

A könyv három cikksorozat egybefoglalása. Az első a Bethlen kormány bukása előtt az országra nehezedő agrárszociális bajokkal foglalkozik. Megrózó erővel rajzolja meg a falu leromlását, elszegényedését, amely aztán kedvező talajt készít a szociáldemokraták szervezkedéséhez. Az elégedetlenséget felhasználva a szociáldemokraták megvetették lábukat a magyar falvakban is, sőt a községi választások alkalmával már nagy meglepetést keltenek, hogy a párt helyi alakulatai igen sok helyen betörték a városi és megyei törvényhatósági bizottságokba. A szociáldemokraták szervezkedésével a falu és a földmozgalm is „erősen zsidó, városi, az ipari proletariátus vezetésében” felüött, gyökértelen intellektuel tényező irányítása alá került. „Éles szemmel tárja fel a könyv a márxai szervezkedés férgesét. Hogy megnyerje a falusi tömegeket, olyan agrárprogrammal lépnek fel a nép elé, amely tulajdonképpen távol állt a márxai elgondolástól. Sőt még a vallás szempontjából is alkalmazkodtak a nép felfogásához: ahol még őrizte a nép a vallást, ott igyekezett vallásos alarcot ölteni, ott a Bibliából vett idézetekkel bizonyította, hogy az igaz kereszténység, a Biblia kereszténysége mást mond, mint a keresztény egyházak hirdetnek és képviselnek. Ahol már megváltoztak az áhitat kötelei az ég felé, ott azonban nyíltan szembe helyezkedett a vallásos felfogással, nyíltan támadta az egyházakat. Mindenütt igyekezett az árral úszni: olyan hitet vallott, mint a többség.

Nagyon tanulságos a könyv e részlete, amely nemcsak a márxai szervezkedés módszereit tárja fel, hanem rádobban arra a tényre is, hogy meghatározó szerepet játszott minden szociáldemokratikus mozgalom ellen, ha az illetékes tényezők nyíltan tartják a szemüket a szociális bajokkal szemben és igyekeznek mindent megtenni bátor, erős és együttérző szívrrel azok enyhítésére és eltüntetésére.

A második részben, a Törvényhatósági Tudósításokban a magyar birtokos középosztály új helyzetével és új feladataival foglalkozik Szabolcs és Csanád megyékben szerzett tapasztalatai alapján. A volt Cronka-Magyarországban talán egyetlen megyében sem olyan erős a zsidóság térhódítása a földvezénylen terén, írja Milotay István, mint éppen Szabolcsban. És talán sehol nem volt olyan gyenge a középbirtokos osztály az ellenállásban, mint éppen itt, Fényes Elek, a negyvenes évek híres statisztikusa, még úgy emlegeti Szabolcs megyét, mint a középbirtokos réteg

Rövidesen várható a németek harmadik nagy támadása a nettunói hídő ellen

Londont az elmúlt éjszaka újabb nagy légitámadás érte. Svédország tiltakozik Moszkvában a Stockholm bombázása miatt

Berlinből jelentik: (MTI) Mint az Interim éppen most értesül, nehéz német harcrepülőgépek mára, csütörtökre virradó éjszaka újabb nagy támadást intéztek London ellen. Este 22 óra 20 perckor kezdtek meg a bombázást, amely 40 percig tartott. Az eddigi jelentések szerint a működő német repülőgépek száma hasonló volt a London ellen a közeljövőben intézett nagy támadásokban résztvevő gépek számához. A támadó gépek ismét sok robbanó és gyújtóbombát dobáltak le, amelyek a célokra estek. Sok tűzvész támadt. Egy német repülőgép nem tért vissza.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A német légierőnek csütörtökre virradó éjszaka London ellen intézett támadásáról az angol híroroda megállapítja, hogy „London egyik külváros 1941. április 1. óta a legsúlyosabb gyújtóbombátámadást szenvedte el.”

Zürichből jelentik: (R. T.) Wilson tábornok főhadiszállásáról jelentik: Minden jel arra mutat, hogy a németek a nettunói hídőállás ellen rövidesen negyedik nagy támadásukat. A nagy harcok jelének tekintik azt is, hogy a német tüzérseget alaposan megrősítették.

Miért nem avatkozott be eddig a harcokba a japán hajóhad?

Tokió. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Miért nem avatkozott be eddig a harcba a japán hajóhad? — ezt a kérdést vetette fel Takahasi tengernagy, a japán tengeri haderő volt főparancsnoka szerdán, az ipari munkások előtt mondott beszédében.

— A Csendes tenger déli részén — mondotta — az ellenség már több szigetet elfoglalt, ami azonban még nem ok a borúlátásra. Ez a hadviselés külföldi, a szárazföldtől, amellől az ellenségnek a legkisebb szigetért is nagy áldozatot kell adnia. Minél közelebb ér az ellenség Japánhoz, annál nagyobb veszteségei lesznek. A japán népek

ugyan ébernek kell lenniük, de nem szabad nyugtalankodniuk. A legnagyobb nyugalommal kell várni az ellenség további közeledését, akkor fennáll majd a lehetőség, hogy Japán sötétje az ellenség tengeri erőit és meghódítsa Ausztráliát.

Páris. (MTI) A NTL jelenti: A párisi lapok tengeri jelentése szerint januárban és februárban 1500 francia tiszt és altiszt szökött át Francia-Északafrikából Spanyolországba. Előzően már több, mint 500 hasonló rendfokozatu francia érkezett oda. A lapok ebben menekülést látnak az algériai bizottság előtt.

Paasikivi továbbra is kitart amellett, bogy magánügyben utazott Stockholmba

Helsinki. (MTI) A NTL jelenti: Az Új Suomi Paasikivi államtanácsossal folytatott beszélgetést közölte, aki többnapos stockholmi tartózkodás után visszatért Helsinkibe. Paasikivi kijelentet-

te, hogy Stockholmba magánügyben utazott, felesége súlyos betegsége miatt. A mostani háború kitörése óta politikával egyáltalában nem foglalkozik. A politikai természetű kérdésekre nem is válaszolt.

egyik legerősebb bástyáját. Míg kilencven esztendővel később a 100 holdon felüli középbirtokoknak körülbelül 40 százaléka került zsidó kézre és a 100 holdon felüli birtokokon 142 bérlelőből 120 ugyancsak ezek közé tartozott. A könyv e része a magyar erő és a keresztény magyar kultúra fennmaradásának alapjaként jelöli meg: minél erősebben megkapaszkodni az anyajöldben, minél mélyebb gyökeret eresztetni bele, minél jobban ragaszkodni hozzá.

A harmadik rész a népi gondolat forradalmi pályafutásán és publicisztikai kibontakozásán keresztül a magyar lélek és magyar sors legmélyebb kérdéseit érinti. A baloldali politika págá-

nyára jutott népi törekvéseken keresztül pedig mélyreható kritikáját adja a népi, forradalmi irányzat terveinek céljainak, a háborús összeomlásra számító munkájának és a magyar történelmi hagyományokat megtagadó szellemének. A trianoni második évtized nagy belső, magyar népszármunka tüneteinek mindmáig megoldatlan nagy kérdéseit a publicisztika pomposz levezetésében látnak itt a nyilvánosság előtt.

E részben élénk tárja a szerző a népi gondolat harcosságát a küzdelemben a liberális-zsidó akadályokkal, amelyek érvényesülésük útját keresztelték. E korszakot Veress Péter Paraszt sors-magyar sors c. munkájában így jellemzi:

„Végül kijelentette, hogy a legközelebbi jövőben semmiféle utazást nem tervez.

Stockholmból jelentik: (MTI) Paasikivi stockholmi tapogatózásával kapcsolatban — mint ismeretes — felmerült a gondolat, hogy amerikai vagy brit csapatok szállanak meg a háború tartamára Finnországot, Washingtoni és londoni politikai körökben igen tartózkodóan, részben elutasítóan nyilatkoznak ezzel a kérdéssel kapcsolatban, míg orosz részről egyáltalán nem történt állásfoglalás. Stockholm diplomáciai körökben nem tartják valószínűnek, hogy ilyen javaslat orosz részről kedvező fogadtatásra találjon. — Rámutatnak Oroszországra látható törekvésére, hogy a finn kérdést közvetítő nélkül oldja meg.

Stockholmból jelentik: (MTI) A svéd hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a Stockholmra repülőgépekről ledobott bombák szovjet eredetűek. A svéd külügyminisztérium közölte, hogy emiatt csütörtöki tiltakozik Moszkvában.

Stockholmból jelentik: (MTI) A szovjet hírszolgálat jelentése szerint a vörös hadsereg megalakulásának 26-ik évfordulója alkalmából Roosevelt táviratot intézett Sztalinhoz és ebben többek között a moszkvai és telheráni megbeszélések alapján álló együttműködésről beszélt.

Zürichből jelentik: (MTI) Newyorkból jelentik: Roosevelt és az országgyűlés között ezidőszent hárcias a hangulat. Nem meghatározott kérdéssről van szó, hanem az általános politikáért folyó zivós harcokról, hasonlóan azokhoz a heves vitákhoz, amelyekkel Roosevelt a legfelsőbb törvényes újraszervezését kísérte meg. A végrehajtó és a törvényalkotó testületek az elnökválasztás évét szemelték ki arra, hogy megmérkőzzenek abban a harcban, amelynek a jelenlegi és háború utáni gazdaságpolitika alapveit kell eldönteni. Pillanatnyilag az adópolitika miatt folyik a háborúság.

„Iltt egy korszak, amelyet úgy hívnak, hogy liberális, vagyis szabadelvű korszak, amely azonban főleg a zsidóknak és másféle idegeneknek volt liberális, nekünk pedig annál szigorúbb és kevesetlenül versengős életűreot jelentett.

A könyv egy elötünk lezajlott korszak izgalmas történetét vetíti élénk. Cikkek gyűjteménye, azonban így egybegyűjtve még jobban mutatják Milotay István éleslátását. Egyik-másik cikk már tíz éve íródott, de az idő igazolta az író álláspontját: a változásokat sürgető szellem és hajókát és mulasztásokat feltáró kritika pedig a tiszteztendő múltán még nagyobb időszerűséget ad nekik. (V. J.)

Mozik műsora:

APOLLÓ: Akrobat oh!
BELVAROSI: Rejtély.
CASINO: Rigoletto. A király boldogja.
KORONA: A béke anyja.

Rövid hírek külföldről

Lisszabon. (MTI.) A brit hírszolgálat jelenti, hogy Law államminiszter kedden közölte az alsóházban, hogy a brit kormány nagy gondtal tanulmányozza egy képviselőnek azt a javaslatát, hogy a hosszú idő óta német hadifogságban lévő katonákat Irországba, a német hadifoglyokat pedig Svájcba vagy Svédországba szállítsák.

Brüsszel. (MTI.) Az Interinf jelenti: A hadbírósg halálra ítélte Linthitz Alexander állampolgárságnélküli zsidót, mert 1942 tele óta 1943 júliusában történt elfogatásáig részben értelmi szerzőként, részben személyesen részt vett a német véderő és a belga megújulási mozgalom tagjai ellen elkövetett egész sor gyilkos merényletben.

Zürichből jelenti: (MTI.) Chiassoból jelenti, hogy az olasz Rivierán fekvő Imperial ellen heifón intézett angol-szász légitámadás alkalmával sok lakóház elpusztult. A halottak száma több mint 100, a sebesülteké 120.

Amszterdamból jelenti: (MTI.) A Német TI jelenti: Mint a brit híroda jelenti, az indiai kongresszusi tagok bizottsága a bombay-i kormány után résztvétélvartot küldött Gandhi felesége elhunyt alkalmából, amelyben őszinte sajnálkozását fejezi ki India legnemesebb asszonyának halála miatt. Élete csendes önfeláldozással telt el, amely a férfiak és nőket örökké ihletni fogja. A fogásban bekövetkezett halála meggyorsítja India felszabadulását — fejezi be a távirat.

Értekezletet tartott a Baross Szövetség fűszerkereskedő szakosztálya

(Nagyvárad.) Szerdán este 8 órakor értekezletre gyűlt össze a Baross Szövetség fűszerkereskedő szakosztálya. Sajnos, a 400 tag közül csak mintegy 30-an jelentek meg, pedig a megvitatásra kerülő kérdések nagyfontosságúak voltak szakmai szempontból.

A Baross Szövetség főtájkára részletes ismertetést adott az adóügy kérdésekről, megemlítve, hogy kiknek kell és kiknek nem kell adót bejelenteni február 29-ig. Ismertette az új árezabályt, majd a paprika, bors és a fa körül tapasztalt sérelmeket vitatták meg. A gyújtós fa árusításának ügyével kapcsolatban olyan megállapodás jött létre az értekezleten, amely szerint olyan egyének, akik erre engedéllyel nem rendelkeznek, a jövőben ne árulhassák és főképpen ne üzérkedjenek ezzel a cikkel. Elhatározták, hogy a szükséges lépéseket ebben az irányban illetékes fórumok előtt megteszik.

Az ülés 9 óra után ért véget.

A Baross Szövetség közleménye

Pénteken, 25-én a piaci textilesek gyűlést tartanak a Baross Szövetség helyiségében.

Kállay Miklós miniszterelnök vasárnapi beszédének visszhangja az Erdélyi Párt régi körzetének választmányi értekezletén

Szokatlanul nagy érdeklődés mellett tartotta meg választmányi értekezletét az Erdélyi Párt nagyvárad-i tagozatának választmánya Balogh József műszaki tanácsos, körzeti alelnök elnöklésével. Napirend előtt nagy figyelem között ismertette Kállay Miklós miniszterelnöknek a nemzetvédelmi keresztetek zászlószentelési ünnepségén mondott nagy beszédét. A beszéd egyes részének ismertetésénél a választmány tagjai percekig ünnepelték a Kormányzó Urat, a miniszterelnököt és a honvédséget.

A választmány tagjai azzal a fogadalmmal tették magukévá a miniszterelnök minden egyes szavát, hogy ebben a szellemben fognak tovább dolgozni.

Ezután Balogh József alelnök az országos központ levelét ismertette. Az Erdélyi Párt Országos Központja a legteljesebb elismerését fejezi ki az Erdélyi Párt nagyvárad-régi körzetének azért az öntudatos és hatalmas nagy munkáért, amelyet a körzet magyarsága érdekében az elmúlt esztendőben is végzett. Különösen meleg hangon emlékszik meg a leirat dr. Szabó Lajos körzeti alelnök munkájáról. Hasonló levelet küldött a körzethez Kortsáros László országgyűlési képviselő, alelnök is.

Bíró László kulturszakosztályi alelnök terjesztette elő beszámolóját. Megemlékezett a Himnusz dallamának 100 éves évfordulója alkalmával rendezett nagy sikerű ünnepségről. Közölte, hogy az erkölcsei siker mellett tekintélyes összeget tudtak fordítani a körzet által vállalt hadiárva fölnevelésére. Ezután bejelentette, hogy a körzet legközelebbi ünnepségét a Magyar Szabadságharc emlékének és Kossuth Lajos halálának 50-ik évfordulója emlékének szenteli.

A bejelentés után dr. Fülöp Kálmán és Nagy Lajos titkárok terjesztették elő jelentéseiket. Különösen a telepek utjainak mielőbbi megjavítását, a nyomortanyák mielőbbi felszámolását, a tisztiorvosok létszámának növelését és több más közérdekű nép és családvédelmi előterjesztéseket foglaltak magukba a titkárok beszámolója. Ezután egyéni panaszok, kérések egész sorát terjesztették a körzet választmánya elé.

Meddig hitelez Amerika a szövetségeseinknek?

A német sajtó a közelmúltban beszámolt arról, hogy az Egyesült Államok meg akarják változtatni a kölcsönbérleti szállítások rendszerét. Amint ismeretes, eddig az volt a helyzet, hogy az Egyesült Államok szövetségeseinek a hadianyagot, ipari termékeket és élelmiszereket a kölcsönbérleti rendszer keretében hosszútávú hitellel adta. Ezeknél a szállításoknál későbbi megállapodásoktól tették függővé, hogy az áru, átvevője a kölcsönt mikor és milyen alakban fizeti meg. A legújabbán kiszivárgott hírek szerint az USA magatartását ebben a tekintetben lényegesen meg akarja változtatni és lehetőleg a készpénz-elleni kivétel rendszerére kíván áttérni. Az új alakulás nem történik általános jellegű nyilatkozatok közzétételével, hanem inkább az egyes átvevőkkel kötendő külön megállapodások formájában, ezeket a megállapodásokat lehetőleg ártalmatlan közlések alakjában tudatják a világgal. Így legutóbb hírek érkeztek arról, hogy a degaullista francia hatóságok kijelentették készségüket: ezentúl a Francia-Eszakafrikába irányuló amerikai szállításokat készpénzzel fizetik meg. A Szovjet-Uniónak ezzel szemben sikerült továbbra is biztosítani, hogy az amerikai árukat kölcsönképpen kaphassa meg — Anglia már kedvezőtlenebb helyzetbe került, amennyiben az oda szállítandó kölcsönbérleti áruk jegyzékéből igen sok cikket, közöttük szerszámgepeket és egyéb termelési eszközöket töröltek. Ez a lépés Anglia szempontjából annyit jelent, hogy újabb nagyszámú dollár vagy arany megszerzéséről kell gondoskodnia az amerikai szállítások kiegyenlítésére. Ez vagy oly módon történne, hogy az Egyesült Államokba vagy Dél-Amerikába irányuló áruszállításait jelentősen fokozza, vagy pedig úgy, hogy Kanadában, vagy Dél-Afrikában aranykölcsönök vesz fel. Súlyosbítja Anglia helyzetét az is, hogy ha Amerika készpénzhitelt

követel szállításaiért, akkor Angliának az u. n. kábel-font árfolyamot kell megfizetnie és így le kell mondania arról, hogy a váltóárfolyamok korrigálásával — amire nyilvánvalóan törekszik — csökkenthesse dollártartozását. A német sajtó általában úgy vélekedik, hogy a kölcsönbérleti rendszer reformja amerikai belpolitikai szükségesség. Az amerikai kormány által bejelentett nagymértékű adóemelésnek ugyanis mind a gazdasági élet, mind a szénátus körében igen nagy az ellenzéke. A kölcsönbérleti rendszer reformjával, illetve a kölcsönképpen kivitt áruk mennyiségének korlátozásával a kormány azt kívánja kifejezésre juttatni, hogy az állami pénzügyeknél a takarékosság elvét tényleg meg akarja valósítani. Ily módon kíván a kormány reá nézve kedvező hangulatot teremteni az elnökválasztásra.

Osszeégette a folyékony vas

(Nagyvárad.) Drizó Péter gyári munkás, Madách-utca 6. szám alatti lakos, az Iván-féle vasöntőde alkalmazottja, munka közben nem figyelt kellő elővigyázattal a folyékony vasra, amely medréből kiesett és a munkást összeégette. Sérülése nem súlyos.

A közalkalmazottak működésének értékelése szerepel a legközelebbi jogászegyleti előadás programján

Február 26-án, szombaton délután fél 6 órakor a kir. Itélőtábla dísztermében dr. Balás László kir. itélőtáblai alelnök titkár tart előadást a jogászegyleti előadássorozatban. Az előadás címe: Az alkalmazottak működésének értékelése a magyar közszolgálati jogban.

Az előadó neve nem ismeretlen Nagyvárad jogászközönsége előtt. Mint előadó azonban most mutatkozik be először itt. Eddig még csak Debrecenben adott elő, ahol korábban mint itélőtáblai is működött.

Az előadáson a Jogászegylet minden tagja részt vehet. Vendégeket is szívesen látnak.

A szombati jogászegyleti ülésen hirdetik ki az őszi pályázat eredményét is.

MABI HIRDETMÉNY

A Magánalkalmazottak Biztosító Intézete felhívja a vidéki (az Intézetnek betegségi biztosítás szempontjából irányadó működési területén kivülálló) munkaadóknál foglalkoztatott öregségi, stb. esetére kütelezett fiatal biztosítottait (14—20 életkorú), hogy a nyári üdültes céljából szükséges orvosi vizsgálatra 1944 március 1 — március 15-ig az Országos Tarsadalombiztosító Intézet illetékes kerületi pénztáránál, illetve kirendeltségénél jelentkezzenek.

Jelentkezéskor mindenki megkapja az orvosi vizsgálatra szóló behívását. A nyári üdülő-táborokban csak azok vehetnek részt, akik e felhívásnak idejében eleget tesznek és az évenkénti rendszeres orvosi vizsgálaton átesnek.

Budapest, 1944. február 17.

A Magánalkalmazottak Biztosító Intézete.

A nagyvárad-i munkapiac helyzete

(Nagyvárad.) A nagyvárad-i m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szállási Dezső-u. 28, telefon: 25—76) 1944 február hó 23-án kelt kimutatása szerint, az elmúlt héten elhelyezett 36 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

1 borbély, 4 lakatos, 1 szíjgyártó, 1 kereskedő, 5 szolgáló-kifutó, 2 kocsis, 9 gyári munkás, 4 gyári munkásnő, 1 burorfenyésző, 8 bejárótakarító, 14 mindenes leány, 7 mindenes főzőnő, 4 szobaleány.

Foglalkozást keresnek:

9 ipari szakmunkás, 9 gyári, beitanított és egyéb segédmunkás, 1 tisztviselő, 1 tisztviselőnő, 1 kereskedő, 1 szolgáló-kifutó, 1 szakácsnő, 1 szoptató dada, 2 mindenes leány, 2 szobaleány.

Betöltendő tanonc-helyek:

1 géplakatos, 1 műszerész, 2 vilányserelő.

Nézzé meg okvetlen „Hungaria” külön termében levő

Képkiallítást

Csakis elsőrangú márkás festmények és szobrok
Művészi élmény! Vásárlási kedv! Nyitva este 11-ig

Készek vagyunk elfogadható feltételeket elfogadni

— mondotta Tanner finn pénzügyminiszter — Közeli napokban sor kerül a finn-szovjet békéről szóló nyilatkozatra

Helsinki. (MTL) A finn fővárosban illetékes helyen hangzott, hogy a finn béke ügyéről szóló nyilatkozatra a közeli napokban nem kerül sor.

Lisszabon. (MTL) A brit hírszolgálat közli, hogy Paasakivi Stockholmból szerdán reggel repülőgépen Helsinkibe utazott. Stockholm. (MTL) Eri Buori, a finn szakszervezetek elnöke, aki kedden érkezett Stockholmba, szerdán reggel szintén visszatért a finn fővárosba. Stockholmban tárgyalásokat folytatott a svéd szakszervezetek vezetőivel.

Eden nyilatkozatával véget ért az angol alsóházi vita

Stockholm. (MTL) Készek vagyunk elfogadható feltételeket elfogadni — ez a legfigyelemreméltóbb mondat abban a sajtóbeszélgetésben, amelyet Tanner finn pénzügyminiszter folytatott Stockholmban. Arra az állításra, hogy személye akadály a béke útjába, kijelentette, hogy ha valaki óhajtja a békét, akkor ő az. Nem lelkesedik a háborúért. Finnország azonban nem fogadhat el mindent. A helyzetet sztrájkjal lehet összehasonlítani. A munkások elszánták magukat arra, hogy amíg csak lehetséges, kitartanak mivel a munkaadók is kitartanak. Ha a munkások avval állnak elő, hogy mi döntést akarunk, legyen béke, bármilyen is, akkor az ellenség jobb helyzetbe kerülne, mert nem kellene mást tennie, mint elfogadni azt, amit felajánlanak neki. Ha a feltételek elfogadhatatlanok, mi összeszorított foggal tovább harcolunk. Ha elfogadható feltételeket adnak, készek vagyunk elfogadni. Arra a kérdésre, hogy a szovjet igényt tartana Finnország megszállására, mert veszélyeztetve érzi magát, kijelentette, hogy ilyen állapotot alig tud elképzelni. Ez esetben guerrilla háborúra kerülne a sor és a helyzet hasonlíthatatlannul rosszabb lenne a szovjet számára is.

Nagy nehézségeket, sok csalódást és kiábrándulást a jövőben — ígért Eden az angol alsóháznak

Lisszabon. (MTL) Az angol alsóházi szerdai ülésén a háborús helyzet megvitatása során Eden külügyminiszter kijelentette, hogy az elkövetkező hadműveletekben az északafrikai francia hadsereg jelentős szerepet töltött be.

Spányolországra vonatkozóan a külügyminiszter hangzottatta, hogy a kémkedés egyike azoknak a kérdéseknek, amelyet a spanyol kormány előtt felvetettek. A kémkedést Tangerben fejtették ki.

A Spányolországról feladott kérdésre a továbbiakban Eden azt mondta: „Mi egyben nem kértünk, csak szigorú és tisztességes semlegeséget. A háború szomorú napjaiban, a legsúlyosabb órákban, amikor egyedül voltunk a spanyol kormánynak az álláspontja megakadályozta ellenségeinknek a Spányolországon való átvonulást és számunkra ez igen hasznos volt. Ez különösen Észak-afrika felszabadítása idején volt részünkre jelentős. Mintán Spányolország most olyan helyzetben van, hogy integritását megőrizheti, eljött az ideje, hogy figyelmeztessük kötelezettségeire. Reméljük, hogy Spányolország elegendő tesz kérdéseinket és ezzel egyáltalán nem avatkozunk bele

Spányolország szuverenitásába. Madridban megbeszélések folynak és amint módokban lesz, az ügyre ismét visszatérek.”

Eden végül kijelentette, hogy tárgyalások folynak Portugáliával is a Németországnak szállított wolfram ügyével kapcsolatban.

Lisszabon. (MTL) A brit alsóházi szerdai ülésén Eden külügyminiszter a brit hírszolgálat szerint kijelentette, hogy a vita során elhangzott felszólalások nyomán az az érzése támadt, mintha a felszólalóknak az lenne a benyomásuk, hogy Teheránban vagy Moszkvában Európa bizonyos részeiben érdekeink korlátozó-

sára vállalkoztunk volna. Biztosíthatom a házat, hogy ez teljesen alaptalan. Nem állapodtunk meg semmiféle befolyási övezetre vonatkozóan és nem is kértek bennünket semmiféle befolyási övezetek jóváhagyására. Teljesen szabadon érdeklődhetünk az európai ügyek és az európai nemzetek ügyei iránt és senki sem állapított meg semmiféle befolyási övezetet.

Európa az elmúlt 4 év alatt nagy szenvedésen ment át. Sokkalta nagyobb, keményebb feladat vár reánk, mint az elmúlt háború után. Igyekezzünk hozzájárulni a béke fenntartásához. Mindent elkövetünk, hogy Európa visszanyerje közösségi életét és az európai független nemzetek visszanyerjék egyéni életüket.

Mást nem ígérhetek a Háznak, mint nagy nehézségeket, sok csalódást és kiábrándulást a jövőben. Nem emlíkezem, hogy pályafutásom során valaha is olyan nehéz lett volna a külpolitika irányítása, mint most. Célunk megvalósítására minden erőnket latbavetjük és hiszem benne, hogy nem bukunk meg.

A brit kormány három tétele

Lisszabon. (MTL) Eden a londoni alsóházban kijelentette, hogy a kormány semmiféle különbséget nem tesz Nagy-Britannia ellenségei között és eltökélt szándéka Németország és Japán ellen addig folytatni a háborút, amíg nem győz. Franciaországra vonatkozóan kedvező nyilatkozatot adhat. Az Északafrikában létesült francia nemzeti felszabadító bizottság, folytonosan terjeszti hatáskörét. Mihelyt Európa visszanyeri szabadságát, Franciaország tekintélyes szerepet tölt be. A brit kormány három tételt állított fel. Ezek a következők:

1. Minden tőlünk telhető segítséget megadunk mindazoknak, akik bármely országban aktív ellenállást tanúsítanak az ellenséggel szemben.

2. Világosan kijelentjük, hogy amilyen mértékben valamilyen hatalmat tudunk gyakorolni, ezt a segítséget annak biztosítására fordítjuk, hogy ezek az országok szabadon válasszák meg felszabadításuk után kormányzati rendszerüket.

3. A lehető legszorosabb egyetértésben működünk együtt szövetségeseinkkel.

Ezeket az elveket a legnagyobb szolidaritással alkalmazzuk. Az egész ország azt hiszi, hogy a brit kormány tart valamitől. Nem félünk a forradalmaktól, pedig nem vagyunk forradalmárok, csupán azért, hogy azok legyünk. Látni akarjuk azonban milyen módszer vezet el bennünket a győzelemhez.

Eden és a lengyel kérdés

Lisszabon. (MTL) Eden alsóházi beszédéhez pótlóan azt írta a brit hírszolgálat. Eden kijelentette, hogy Lengyelországra vonatkozóan nem sokat közölhet. Még folynak tárgyalásaink — mondotta — amelyeknek eredménye szivügyünk. Bővebben nem nyilatkozhatom, hogy attól tartok, hogy olyasvalamit mondhatnék, ami csak megnehezítené feladatunkat.

Amszterdam. (MTL) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat jelentése szerint Eden külügyminiszter az alsóházi vitában kijelentette, Stalin és Churchill megegyezett abban, hogy Lengyelországot — Németország ro-

vására — kárpótolják északon és nyugaton. Ez az álláspont a brit kormány szempontjának is megfelel.

Eden kijelentette még, hogy a béke fenntartása érdekében szükség van a háború után a Brit Birodalom, az Egyesült Államok és a Szovjetunió barátságos együttműködésére. Ha ezt nem érik el, véleménye szerint, nem lehet remény a tartós békére.

Lisszabonból jelenti: (MTL) A brit hírszolgálat közlése szerint Eden szerdai beszédével véget ért az angol alsóházban a vita a háborús helyzetről.

Nézeteltérések az amerikai és brit szállítási politika miatt

London. (Bud. Tud.) A Manchester Guardian rámutatott az amerikai és brit szállítási politika közötti különbségekre, amelyek a szövetségesek között nagy nézeteltéréseket okoznak. Az Egyesült Államok minden-

nemű szállítást a kölesön és bérleti rendszer keretében hajtának végre. Ebből kifolyólag tehát ha az Egyesült Államoktól acélt hozunk be kölesön és bérleti rendszer alapján abból gránátokat készíthetünk és ezeket

HITEL

NEMZETPOLITIKAI SZEMLE

a februári szám tartalmából:

Jékely Zoltán:

Emlékeztetés Ady Endrére

Tinódi Gábor:

A délerdélyi magyarság szellemi élete

I. Toth Zoltán:

Corotea Gerontius és az erdélyi román nemzeti öntudat

Aldobolyi Nagy Miklós:

Örmény Szamosujvár — magyar Szamosujvár

Zathureczky Gyula:

Politikai irodalmunk három új műve

Magyar Figyelő:

Pázmány Péter két levele Bethlen Gáborhoz — Finnország, a választáson álló kisállam — A vidék érvényesülése

Szerkesztők: Albrecht Dezső, Kéki Béla, Venczel József, Vita Sándor.

Előfizetés egy évre 20 P. Egyes szám ára 2 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Mátyás király-tér 5.

I. Postacsekk 72.809.

Megjelenik havonta.

saját megállapodásunk szerint az északafrikai franciáknak szállítjuk, akkor az Egyesült Államokkal szemben adósságra keveredünk. Franciaország viszont nekünk nem tartozik semmivel, noha a fegyverszünet napján 3 milliárd aranydollárral rendelkezik majd, míg Angliának egyetlen centje sem lesz.

A kairói értekezlet étvágya...

A kairói konferencia közeljövőben eredményei még maig se mutatkoznak a világhírvélemény előtt s a piramisok romantikus lábánál, úgy látszik, az államfőfőkre és katonákra letelkintő évezredek túlságosan zavaró módon érvényesítették befolyásukat. Eddig egyetlen komolyan számbavehető tény került napvilágra a tanácskozásról s ez is az igen előkelő vendégereg tiszteletrémtőló étvágyát s egyáltalán nem háborús mértékekre szűkített igényeit dokumentálja. A közelkeleti francia nyelvű újság, a Realité, — állítja, hogy tőkletesen megbízható forrásból jutott az adatokhoz. — most közli az államfőfőket, diplomáták, katonák, politikusok, hivatalnokok által elfogyasztott különböző szükségleti cikkek mennyiségét s a felsorolás a következőket mondja: a nászutasok ismert hoteljében lakó előkelőségek hada s a környékbeli villákba elszállásolt kíséret megevevtt összesen 11.000 kilo hást, 500 kilo kávét, 9000 kilo kenyéret, 78.000 tojást, 370 kilo teát, 400 kilo vajot és olajat, 12.000 kilo enkrót, 10.000 kilo burgonyát, 2500 kilogramm gyümölcsöt. A megbeszélések alatt, a hó étközések után, a fogadásokon elfogyott ezenkívül kereken egymillió cigareta és elszívott pontosan háromezer szivart. A Realité azt is tudja, hogy az egy hónapra kibérelt villákért, amelyekben az alacsonyabb rangú személyzet tagjai: tiszták, gépirábiasszonyok, piláták, különféle kitalálóok laktak, az aránylag rövid időre 6000 dollár bért fizettek a hotel tulajdonosainak.

A vinnyicai háromszögben, továbbá Luck, Rovno és Dubno térségében folyik a harc

Tervszerűen folynak az elszakadási mozdulatok az Ilmen-tó környékén

Berlinből jelentik: (MTI) Tájékozott német körök véleménye szerint Keleten most csupán helyi jellegű harcok folynak. Német részről a mostani harcokat csupán helyi jelentőségűnek ítélik, ezt a többszöri nagy offenzíva szemszögéből teszik, melynek megindulásával bármelyik napon számolnak. A volt kanyevi katonai terében még mindig harcok folynak, melynek jellegét azonban a német támadások adják meg, miután itt az ellenségtől való elszakadás harc nélkül nem történhetett meg. A harc folyik a vinnyicai háromszögben valamint Luck, Rovno és Lubno térségében, ahol a németek ismét elérték Luck városát.

Az olaszországi harcok még tartanak a viszonylagos szünet. A légi hadjárat legújabb eseményei közül a németek újabb londoni támadása, valamint az amerikaiak nappali támadása a Német Birodalom középső és déli része ellen érdemel elsősorban figyelmet. A német hadvezetés a London elleni bombázással kapcsolatban először használja a nagy támadás megjelölését és német részről egy pillanatig sem tartják kétségesnek, hogy az teljesen megfelel a kitűzött céloknak.

Német részről fontosnak tartják, hogy az elszívott veszteségek ezáltal is rendkívül csekélyek. Ezzel szemben az ellenség vesztesége a keddi nappali vállalkozás során rendkívül súlyos volt; a támadó 450 angol-szász bombázó közül 45 gép elpusztult. Az ellenséges gépek főként Magdeburg és a Harz vidékén, a védőterületén pedig Pilsent támadták.

A német főhadiszállás jelentése

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli: Rohamlővegekkel támogatott gránátosaink Krivoj-Rogtól délkeletre áttörték az ellenséges állásokat és a szívós ellenállást tanúsító Szovjetnek további előretörése során súlyos vereségeket okoztak. Krivoj Rog városát elkezeredett harcok után — miután minden katonailag fontos berendezést szétromboltuk — kiürítettük. Zvenigorodka vidékén, valamint a Pripjettől délre támadásaink eredményesek voltak. A Zeitmir repülőtere ellen intézett meglepetésszerű légitámadás során megsemmisítettünk 20 szovjet repülőgépet. Míg a Berezinától délre visszavertük az ellenséges támadásokat, Rogacsev térségében tovább tartanak a súlyos harcok a betört ellenséggel. Az Ilmen-tó környékén elszakadási mozdulataink tervszerűen folynak. A Pejpusz-tó vidékén megsemmisítettük az ellenség ismételt támadásait. A Szovjet a tegnapi harcok során 47 repülőgépet veszített.

Olaszországban a nettunói hídfőnél az ellenség néhány támadást kísérelt meg. Megsemmisítettünk egy ellenséges századot, amely páncélos támogatással támadta meg állásainkat. Ápriliától keletre a további tisztogatási művelet során foszlókat ejtettünk. Csatarepülőink folytatták támadásaikat az auzói kikötő körülzárt el-

len és újabb nagy rombolásokat okoztak.

Február 22-én brit bombázók északnémet területeket támadtak meg. Ugyanebben az időben észak-amerikai bombázók berepültek Dél-Németország fölé. Sok helyen kár keletkezett. A német légvédelem igen eredményesen működött és 119 ellenséges gépet, köztük 95 négymoto-

Londont bombázták a németek, Nymwegent és Németország déli részét az angolok

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat közli, hogy a német légierő támadást intézett London ellen. Emberéletben veszteségek és anyagiakban károk történtek.

London. (Bud. Tud.) A szerdára virradó éjszaka London a 713. légi-riadóját élte át.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A legutóbbi négy este és éjszaka során szerdán este ötödikször rendeltek el Londonban légi-riadót — mondja a brit hírdola. Néhány perccel a légi-riadó megszólalása után a légvédelmi ágyuk tüzelését lehetett hallani.

Nymwegen. (MTI.) A Német TI jelenti: Angol és amerikai bombázók

ros bombázót pusztított el. Néhány zavaró gép bombákat dobott nyugat-német területekre.

Német harci- és repülőgépek sikeres támadást intéztek London ellen. Nagymennyiségű repesz- és gyújtóbombát dobtak le a város területére. Jelentékeny károk keletkeztek és nagy tüzek támadtak.

kedden súlyos támadást intéztek a déli órákban Nymwegen régi város ellen. Sok helyen romboló- és gyújtó bombák estek, sok ember meghalt. Lángborult a XIV. században épült Szent István- és a Karmelita-templom. Leégett még a Szent Canisius-templom és a Szent Ferenc-templom is. A halottak és sebesültek számát még nem lehetett megállapítani, mert a romok alatt még sok áldozat fekszik.

Berlin. (MTI.) Az Interinf értesülése szerint német repülő újabb jelentései szerint a szerdán délben Németország déli területe felett megsemmisült amerikai bombázók száma 49-re emelkedett. A berepült bombázóknak tehát körülbe-

lül 50 százalékát lőtték le. Az észak-amerikai vadászvédelem nem tudta megcáfolni ezt a súlyos veszteséget.

Tetőpontját érte el a Németország feletti légi küzdelem

Berlin. (Bud. Tud.) Németországban rámutatnak arra, hogy a Németország feletti légi küzdelem a múlt hét végén újabb tetőpontjára érkezett. A Lipse elleni támadás a városban nagy kárt okozott és bombázás érte más közép- és északnémet helységeket is. Német részről utalnak arra, hogy bár a három légitámadást nem kicsinylik le a német védelem igen hatásos volt. A véderő főparancsnokság jelentése szerint 48 óra belül 132 angol-szász repülőgépet lőtték le. Az éjszakai légitámadások során nagyarányú légi-erőket fejtettek ki a Berlin ellen intézett támadást nem kicsinylik le, a német szat tartott, mert a német vadászok állandóan támadták az ellenséges gépeket.

45 halálos áldozata van Zágráb bombázásának

Zágráb. (MTI.) Hivatalosan jelentik, hogy az eddig megállapított adatok alapján a horvát főváros keddi bombázásának 45 halálos áldozata volt. Az áldozatokból 21 nő, 24 férfi, közülük 7 gyermek. A halottak között van nyolc domonkos-rendi szerzetes is, akiknek rendházát bombatalálat érte. Súlyosan megsebesült 23 nő, és 22 férfi. Teljesen rombadult negyven épület, megsebesült 160 épület. A város polgármestere felszólította a lakosság ama részét, amelyet nem köt hivatás a főváros és vidéken is el tud helyezkedni, hogy költözködjék el a fővárosból.

Nagyvárad a XIX-ik században

Irta: Dr Hlathy Endre főispán

(Folytatás és vége.)

Ha megemlítem kifejezetten is Böhm Pálnak a nevét, aki a romantika tájképfestői sorába foglalhat helyet, nem azért teszem, mintha nagyváradi alkotásaival éppen ezt bizonyítani tudnánk, mert Böhm Pálnak éppen nem a tájképfestményei azok, amelyek Nagyváradon láthatók, hanem két ifjúkorbeli oltárképe a Szent László-templomban. Ez a két mű azonban még Böhm Pál művésze szempontjából sem fontos, annál kevésbé tekinthetjük jelentősnek a nagyváradi művészet általános szempontjaiból.

Ha megemlítem Mezey Lajost, aki nagyváradi származású és jó festő volt, őt sem tudnám olyanként megjelölni, akinek városunk művészi életében komoly irányadó hatása lett volna.

Igy mult el a XIX. század Nagyvárad fölött, hogy helyt adjon a XX. századnak, amely aztán az urbanitás legfőbb kellekeit, a villanyvilágítást és csatornázást hamarosan megoldja, az utak burkolását a főútvonalakon rendezzi, az új városházával az építkezési kedvet hatékonyan előmozdítja, a villamosvasúttal valamennyi perifériát a központhoz közel hozza. Sok mindent lehetne még mondani a XIX. századról, azonban egy művészeti kiállításhoz kapcsolódó kultúrhiét keretében talán csak ennyit kellett türelmes hallgatóim elé tárnom.

A német művészeti kiállítás látogatói joggal hiányolhatják, hogy Nagyváradban nincs olyan kultúrpalota, amelyben állandó kiállítás anyag volna elhelyez-

hető és joggal kifogásolhatják, hogy múzeumunk elmaradott és szegényes. A XIX. századot e miatt ne érje korholás, mert hiszen a XIX. század megteremtette Nagyváradon a múzeumot és Ipolyi Arnold püspök rendkívül szép és gazdag képzőművészeti gyűjteményt hagyott e múzeumnak. A XIX. század végén és a XX. század első 18 évében tehát volt képzőművészeti gyűjteményünk és a múzeum helyiségei ennek befogadására alkalmasak is voltak.

Az egyébként oly termékeny XX. század tette Nagyváradot szegényebbé. Mert az Ipolyi gyűjteménye Nagyváradról Esztergomba került és ott egyházművészeti múzeum anyagát képezi. Maga a múzeum egyébként igen megfoghatóvá átszervezésre vár, mert egy kicsiny egyesületnek magántulajdona és korszerűen ma már nem tudja a hivatását betölteni.

A fentiekben igyekeztem vázolni a négy külön részből a XIX. század folyamán egységessé alakult és a század utolsó évtizedében váratlanul gyors iramban fejlődni kezdett Nagyvárad adatait. A tanulság ezekből az adatokból az, hogy Nagyvárad haladni akaró, aktív, fáradságot nem ismerő fiatal város. Minden iránt fogékony.

Azok, akik a város fejlődését irányítják, figyeljenek erre a fogékonyságra és tegyék lehetővé, hogy az igazi szépséggel, maradandó kultúrértékkel lehessen kielégíteni ezt a fogékonyságot. Nagyvárad társadalmá pedig valósítsa meg minél előbb a város vezetőinek kultúrpolitikai elgondolásait, elsősorban

valósítsa meg a kultúrpalotát, amelyben a képzőművészeti múzeumunk szívesen kölesön adandó magyar és nemzetközi alkotásaiban mint változó kiállításban állandóan, gyönyörködhetünk és amely kultúrpalota a helyi művészek alkotásainak is kiállító helye volna. Nyilvánvaló, hogy az elkövetkezendő békében a baráti nemzetek művészetének megismerésére is több és nagyobb alkalom fogunk kinálkozni, ha már lesz egy ilyen kultúrpalotánk.

A zenei élet fellendülése is ettől függ, mert valljuk be, hogy ma teljesen megfelelő hangverseny-termünk még nincs.

Az a tény, hogy Nagyváradon nem alakult ki valamely jellegzetes építkezési irány, végeredményében nem nagy baj. A városkép e hiány mellett sem unalmas. Sokat segít rajta a táj számos adottsága, a Sebec-Körös vize és a hegyek. Egy magasabb művészeti élet kifejlődése mégis szükséges, mert ez ma hiányzik és a ma már 110 000 emberen felüli lélekszámmal bíró városban fokozott kötelesség, hogy megismerhesse a lakosság a szépet, megszeresse azt és kövesse.

A várost fel kell ékesíteni szép szobrokkal és emlékekkel és az újjáépülő Európában szép épületekkel, hogy a holdog békében majd a mainál szebb lelkű emberek éljenek ennek a városnak falai között. Ez majd magával hozza, hogy a jövőbeli Nagyvárad nemcsak kedves és kellemes város lesz, hanem művészeti értelemben vége is: szép város.

„Európa szemetének“ nevezik Magyarországot, akik új ezer esztendő útnakindításáról hazudoznak Londonban

(„Az Ország“ című folyóiratból vettük át az alábbi tanulságos cikket.)

Az egyik török lapot olvasgatom és helyezem el cikkét kartonba. A szerkesztőség egy magyar emigráns névtelen levelét adja közre benne, amelyet nem messzebből küldött Törökországba, mint New-Yorkból. Epistolája tele van magyargyalázó frázisokkal, nemcsak a politikai rendszert szidja benne, hanem az egész magyar nemzetet alávaló gangster-fajnak becsmérlé. Célja az, hogy a török olvasók előtt a lehetőséghez mérten bepiszkítsa a magyar nevet, a „hírünket a nagyvilágban“. Bár mi tudjuk, hogy a levélért a szerkesztőségnek nem kellett a szomszédba mennie s az epistolának nem kellett végigvergődnie a tengereken, hogy ideérjen, mégis meghatódunk a névtelen naivságnak, amikor elárulja, hogy otthoni fajtestvérei miatt nem írja alá a nevet. Nem akarja hitetni őket a hatóságok terrorjának, kegyetlenkedéseinek. A beavatottak e vallomás nélkül is tudták, hogy ama emigránsok egyike írta ezt a levelet, akik az egyensúlytörvény után jöttek ide s akik bizonyos követések magyar lapzemléit csinálják s minden időben készséggel írnak cikkeket a magyarság ellen a szabad román, vagy más ellenünk dolgozó propaganda megrendelésére.

Amikor a humanista emigráns keserveit s a magyar nemzeti becsületet lepecskondíró moudait olvasgatom, az ide szórványosan kijutó lapok ama cikkei jutnak eszünkbe, melyeket „hírünk a nagyvilágban“ jelszó alatt közölgettek külföldi propagandáinkról. A gondolatkapcsolás nemcsak azért történt, mert némi kapcsolatot mégis csak látni a névtelen levélíró s egy némely otthoni cikkző úr között, hanem azért, mert az otthoni eszmecsere, ahogyan lappeldányaimból meg tudom állapítani, egy lényeges körülményről megfelfedezett. Nem nagyon foglalkoztak ugyanis a cikkeket jelen híreink okozóival s nem kutatták, kik azok, akik ezt a témát roszat elhitették, vagy legfeljebb is igyekeztek elhitetni rólnak.

Pedig ez a körülmény nagyon fontos. Sőt ha a javítási lehetőségeket keressük, a legfontosabb. Csak össze kell szednünk az ilyen névtelen levelek szerzőit és ezét kell néznünk: kik dolgoznak bizonyos követések, hírtudósító irodák propagandaosztályain, kik azok a „munkatársak“, akik a magyar helyzetjelentést a magyar lapokból összeállítják s láthatjuk, hogy nem is annyira a külföld haragszik ránk, hanem bizonyos külföldön élő honfitársaink.

Elég csak fellapozni két-három angol nyelvű folyóiratot. Az angol szerzők, mint pl. a The Bulletin of International News októberi magyar cikkének írója, ha nem is szeretnek, de legalább értékeinket és erényeinket elismerik. Ezzel szemben Tábori Pál, Ignó Pál, Erdély Jenő, Jázi Oszkár, Vámbéry mester és a névtelen mások magyartárgyú cikkeikben egy jó szót sem ejtenek el s a népek söpredékének hirdetőnek bennünket. Ez az emigráció a hasonló tárgyú és célzatú cikkek irásában elég szorgalmas, és ellátja anyag-

gal az összes magyar-ellenes propaganda-központot.

Nem árt tehát, ha az otthoni vita során e „honfitársak“ munkájáról is megemlékezünk s felhívjuk a magyar közvélemény figyelmét arra hogy a rossz hírek gyarai nem mindig idegen, hanem magyar nyelvű kezekben vannak.

A legtöbb szennyet kétségtelenül a cseh propaganda szórta a magyar névre külföldön. A csehek fogadtatták el a külfölddel velünk kapcsolatban a „feudális“ jelzöt. Elhitették, hogy Magyarországon középkori állapotok uralkodnak, hogy hárommillió magyar nyomorog, miféleben kevés kiváltságos kezében van a föld és a pénz. A munkáság el van nyomva s a fehér terror rémuralma fedezi kizsákmányolását. Nincsenek meg emberi jogai s család-

A cseh tájékoztató szolgálatot negatív, helyes meghatározással: magyargyalázó propagandának lehet nevezni minden tevékenysége ebben merül ki, a cseh nemzetről, úgyszólván nem is beszél. Ez főleg azért érdekes, mert ezt a propagandát volt magyarországi kommunisták irányítják. A cseh külügyminisztérium tájékoztató osztályán Kunosi Sándor (magyarosított névvel) a „magyar ügyek“ előadója. Osztályában nemcsak az októberi forradalom prágai emigránsai, mint Kaczér Illés és Várad Aladár fordulnak meg, hanem igen sok frissebb emigráns is. A csehek angol nyelvű lapját, mely valóságos kútforrja a rólunk szóló rossz híreknek, Erdély Jenő szerkeszti. A buzgó szerkesztő az októberi forradalom után Prágában talált menedéket s az ex-elnök belső munkatársai közé tartozott. Már 1933 előtt is több könyvet írt Magyarországról a külföld „tárgyilagos“ tájékoztatására.

Csatlakozik a cseh „felvilágosító“ munkához a szabad magyarok szorgalmas serege. Cikkeikkel, névtelen leveleikkel bekopogtatnak a folyóiratok és napilapok szerkesztőségeibe, de bizonyos propaganda-központokba is és felajánlják „bizalmas“ információikon alapuló művecskéiket. Elárasszák az angolszász világot olyan hírekkel, melyek a magyar nemzet méltóságát sértik. Terrorbandák dúlásairól írnak, melyek erővel pusztítják a függetlenségüköz ragaszkodó magyarokat s még a gyer-

Említettük már, hogy a szabad magyarok zabolátlanabbul és izléstelenebben szórják a gyűlöletet a magyar nemzetre, mint az idegenek. A magyar sajtó-erkölcs nehezen bírná ki ezeknek a cikkeknél még a kivonatos közlését is. Ezért az aránylag mérsékelt Tábori Pálnak a Contemporary Review-ben megjelent tanulmányát idézzük csak példának. A szerző „Magyarország problémája“ c. eszmefuttatását azzal kezdi, hogy „Magyarország egészen különleges szerepet játszik azon rablógylkosok és békehontok között akik zavarba és háborús szenvedésekbe döntötték a világot kétszer is egy évszázad alatt“.

Félix-fürdőben

renoválás miatt az I. oszt. nőifürdő hétfőtől zárva, az I. oszt. férfi fürdőben a renoválás ideje alatt hétfőtől kezdve délelőtt csak nők, délután csak férfiak fürdhetnek

jával nyomorog, lenézik és kizárják a politikából. Hirdetik, hogy másodrendű ázsiai faj vagyunk, méltatlanok európai lakozásra, ezért ki kell pusztulnunk. Mi vagyunk — szerintük — minden délkelet-európai baj okozói, mi szórjuk szét a gyűlölet és az ellenségeskedés magvát. Mi voltunk a pángermanizmus délkelet-európai talaj-készítői s míg a román stb. csatlós ártatlan és kényszerből ment háborúba a szövetségesek ellen, addig a magyarságnak ez „szent ügye“. Az a háború, melyet a feudalisták régen vártak, hogy a fejlődés megállításával gazdasági és politikai kiváltságait megtarthassák. (Ez utóbbi és az ehhez hasonló egyéb háborús állítást csak annak az érzékeltetésre hoztuk fel, hogy a propaganda miként feketíti be a magyar nevet szövetségesei előtt.)

A „szabad magyarok“ — szabadsága

A cseh tájékoztató szolgálatot negatív, helyes meghatározással: magyargyalázó propagandának lehet nevezni minden tevékenysége ebben merül ki, a cseh nemzetről, úgyszólván nem is beszél. Ez főleg azért érdekes, mert ezt a propagandát volt magyarországi kommunisták irányítják. A cseh külügyminisztérium tájékoztató osztályán Kunosi Sándor (magyarosított névvel) a „magyar ügyek“ előadója. Osztályában nemcsak az októberi forradalom prágai emigránsai, mint Kaczér Illés és Várad Aladár fordulnak meg, hanem igen sok frissebb emigráns is. A csehek angol nyelvű lapját, mely valóságos kútforrja a rólunk szóló rossz híreknek, Erdély Jenő szerkeszti. A buzgó szerkesztő az októberi forradalom után Prágában talált menedéket s az ex-elnök belső munkatársai közé tartozott. Már 1933 előtt is több könyvet írt Magyarországról a külföld „tárgyilagos“ tájékoztatására.

Az emigránsok ugyanis — s ez igen fontos — nemcsak a kormányokat, vagy a rendszert támadják, hanem a magyar nemzetet is. Nem személyeket ócsárolnak csupán, hanem a magyarság mint nemzetnek költik rossz hírét. Ez pedig kétszeresen megbocsáthatatlan. A szabad románok csak rendszereket, személyeket, politikai fórumokat szidnak, a román nemzetet azonban nem.

Tájékoztató „szabadságharcukban“ nem kímélik a magyar nemzet legfeljebb történelmi hagyományait és nemzeti értékeit. Még a magyar mult nagy alakjait sem állítják e napi politika hírnéjába belerántani. Az egyes külföldi „szakembereknek“ feltűnt, hogy a magyar történelem alakjainak értetlenségét éppen ezek a szabad „magyarok“ nem vették figyelembe és egy Bedő nevű rajzoló volt az, aki az angolszász sajtóban az első politikai karikatúrát közölte róluk.

Több, mint hazaárulás!

A bevezetés után elismétli a mostani magyar-ellenes propaganda közismert frázisait. Ezek minden magyar emigráns és cseh műben csaknem szószertint így szerepelnek. Vagyis: „súlyos tévedés lenne azonosítani a mostani rezsimet a magyar néppel“. A „magyar paraszt, aki a magyar nép nagy többségét alkotja, mindig kétségbeesetten szegény volt. Még újságot sem tud venni. Ismertem falvakat, ahol a parasztság szálanként vásárolta a gyűjtőt, mert anyagi eszközeinek sok volt az a pár fillér, amihe egy egész eskatulya került. A kunyhókban lakó nép télen naplementkor fektült le, mert nem volt petróleuma. A társadalmi rendszer, amely az

ország átka idézi elő ezt a politikai elcsúszottságot. A félművelt tömegeket olyan politikai klikkek vezetik, melyek ritkán képviselik a nemzet akaratát.“ A lap olvasóinak szemé valószínűen nem maradt szárazon, amikor e nyomor további leírásában a „vándor földmunkások“ tragikus és éhező hadseregéről szól s követeli, hogy adjanak nekik néhány hold földet és a megműveléshez szükséges eszközöket. A szláv országok csakis a földreformot végrehajtott liberális agrár-Magyarországgal vehetik fel pozitív kapcsolataikat. Ez meg is lesz, mert a jövő vezetői a szabad magyarokból kerülnek ki, ezek pedig liberális demokraták és már eddig is értékes kapcsolatokat létesítettek a szláv kormányokhoz.

Tábori Pál is lényegben ugyanazokat mondotta olvasóinak, mint a csehek azoktak, vagyis, hogy feudális és szociális szempontból elmaradott nép vagyunk. Ez egyébként nemcsak neki, hanem a londoni szabad magyaroknak is megdönthetetlen véleménye. Ezek a szabad magyarok Károlyi Duna Klubjában Magyarország megreformálását követelik, mégpedig szociális és politikai téren. A klub fűtetjében már régen eldöntötték, hogy ők a magyarság képviselői s ők lesznek szalonképesek, hogy majdan a szlávokkal tárgyaljanak. A szabad magyaroknak szlávkomplexnum van, a szlávokkal rendezgetik a magyar nép ügyét; ez a rendezés azonban mindig Moszkvába vezet.

Internálta és rendőrhatalósági felügyelet alá helyezte a rendőrség az elitét árdrágitóka

Nagyvárad, február 24. A nagyvárad rendőrkapitányság, mint már tegnap közöltük, közigazgatási eljárás alá vont azokat a textilkereskedőket, borkereskedőket és ügynököket, akiket árdrágításért helyeztek vád alá.

Mint ismeretes, a közellátási minisztérium detektívcsaportja Nagyváradon végzett nyomozást és ennek alapján ítélte el a vádlottakat a nagyvárad királyi törvényszék.

A borkereskedők és textilkereskedők pénzbírságot kaptak a nagyvárad törvényszék uszora bírósága előtt megtartott főtárgyaláson, egy kivételével, akit fogházra ítéltek. A törvényszéki tárgyalás után ismét visszakerültek a rendőrkapitányságra az elítéltek és ekkor indul meg ellenük a közigazgatási eljárás. A rendőrkapitányság a közigazgatási eljárás során rendőrhatalósági őrizetbe vette (internálta) Reichenstein Lipót, Varga Gyula, Zsigmond Lajos és Petricz Mihály nagyvárad textil, illetve borkereskedőket.

Rendőrhatalósági felügyelet alá helyezték a következőket: Bak Lajos, Sonnenwirth Mór, Zétélyi Ilona, Goldberger József és Andriksa János nagyvárad textilkereskedőket.

A többiekkel szemben a rendőrkapitányság egyelőre függőben tartotta az eljárást.

Gyöngyössy István dr-t a Magyar Erdemrend Középkeresztjével tüntette ki a Kormányzó Ur

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. Gyöngyössy István nagyváradi kir. főügyésznek ugyanabba a helyezésbe alkalmával kiváló és értékes közéleti és társadalmi munkássága elismerésül a Magyar Erdemrend Középkeresztjét adományozta.

Mátyás napja: a szökőnap

A szökőév, amelynek intézménye már lényegében bent volt a Julius Cézár-féle naptár-reformban és amelyet XIII. Gergely pápa 1582-ben elrendelt naptár-reformjával véglegesített, az egyház naptár szempontjából érdekes. A polgár naptár szerint csak azt vesszük tudomásul, hogy a szökőévben, február havában egy új nap járul a hónaphoz a 29-iké. Ezt természetesen így kell csinálni, de az egyházi naptárnak a megfigyelése azt mutatja, hogy a szökőév nem február 29-ével gyarapodik, hanem a szökő nappal, amelynek eredete még a régi Julíanus naptárra megy vissza. Ebben a naptárban ugyanis a szökőnap február 24-iké volt. Tudniillik akkor ezt úgy magyarázták, hogy ez a nap tulajdonképpen két napig tart. A római naptármezőjelés szerint február 24-iké a hatodik nap volt (sextus) március 1-e előtt. Mikor aztán a szökőév bekövetkezett, akkor ezt a napot úgy mondták, hogy kétszeres (bis) s így lett belőle a bissextus. Ezt találgat meg a mai egyházi naptárban is ahol február 24-iké, amely tulajdonképpen Szent Mátyás apostol ünnepe, a szökőévben szökőnappá lesz. Tudniillik ezen a napon az apostol vigíliáját ülik, amely különben nem szerepel az egyházi officiumban. És maga az apostolünnepe átmeny február 25-ére, a saját officiumával. Ez az úgynevezett „Mátyás ugrás”. Meg kell jegyezni, hogy ezzel kapcsolatban a szökőévben a martirologiában amelyet szerzetesi közösségekben és káptalanokban felolvassanak, az apostol vértanúságáról szóló megemlékezés, kétszer szerepel. Azokban a régi időkben, amikor a hívek nagy tömege közelebb volt az Egyház hétköznapi ünnepeihöz is, evel a Mátyás ugrással kapcsolatban különféle időjárás hiedelmek kapcsolódtak össze. Bizonyára mint minden népi időjárás tapasztalatnak, ennek is meg voltak a maga alapjai és Mátyás apostol ünnepe, akár így volt, akár nem sokszor jelenthetett fordulópontot az időjárásban. De az is lehetséges, hogy az önkéntelenül adódó rímek tették népszerűvé a „jégtörő Mátyásra” vonatkozó hiedelmeket. A német elterjedt mondás szerint: Matheis — bricht Eis, findet heins, so macht Er eins. Különböző formákban hasonló ritmusok vannak a magyar és más nyelvekben is, úgy: hogy „Mátyás ugrása” mint jégtörő Mátyás egyuttal a nép meteorológiájának is egyik tartozéka. Tekintettel arra, hogy Mátyás most talán jeget remélni lehet, hogy hamarosan meg is törri és a tüzeltőlhívnyos háztartások örömeire a hideg hamarosan megszűnik.

Az Emerikána avató díszkáptalanja Nagyváradon

Az Emerikána bihari korporációja nagy ünnepre készül. Folyó évi március hó 4-én tartja avató díszkáptalanját, amelynek keretében avatja pe patrónai tisztébe az Emerikána nagyrendinek perceptora: Kósa Kálmán miniszteri osztályfőnök a korporáció most választott patrónáját: özv. Stubenberg Józsefné grófnőt; ugyanakkor történik dr. vitéz Moldoványi Istvánné és dr. Erdélyi Gézánné főasszonyai és dr. Lindenberger János nagyprépost, dr. vitéz Moldoványi István táblai elnök, dr. Gyöngyössy István kir. főügyész nagyuri belkutatása is. Nagy jelentőséget ad az avató díszkáptalanak az a körülmény is, hogy azt magas megjelenésükkel megtisztelik Anna királyi hercegnő, az Emerikána főpatrónája és dr. vitéz József Ferenc királyi herceg, az Emerikána főprotectora.

A bihari korporáció priorátusa most küldötte szét körlevelét, amelyből megtudjuk, hogy az avató díszkáptalan március 4-én pontosan 5 órakor lesz a premontréi gimnázium dísztermében. A főhercegi párt a gimnázium bejáratánál Hasznos Imre prior, dr. Gyöngyössy Istvánné priorissza és Oszwald Arisztid, a

premontréi gimnázium igazgatója fogadják. Cserkészleányok díszsorfala között vonul fel az emeleten levő díszterembe a pálcás urak vezetésével Anna főhercegnő és József Ferenc főherceg, az ünnepségen résztvevő dr. Scheffler János megyéspüspök, apostoli kormányzóval.

Az előírt szertartás szabályai szerint dr. Kósa Kálmán preceptor végzi az avatási szertartásokat, az alkalmi ünnepi beszédet pedig dr. Tompa Ferenc budapesti egyetemi tanár, magister urbanus mondja.

Az avatást követően a Katolikus Köi helyiségeiben zártkörű fogadás lesz a főhercegi pár tiszteletére. Értesülésünk szerint az avatásra a vezérség részéről városunkba érkeznek: dr. Kósa Kálmán miniszteri osztályfőnök, az Emerikána preceptor, dr. Tompa Ferenc egyetemi tanár, magister urbanus, dr. Szukovathy Imre miniszteri osztályfőnök, budapesti nagyprior, dr. Szentgyörgyi Elemér m. kir. kormányfőtanácsos, archiadvocatus, Radványi Kálmán prior és Lindmayer Béla ny. m. kir. ügyész, a propaganda bizottság elnöke.

Románia kivitelének 70 százaléka Németországba irányul

A román kormány a fasiszta Olaszországgal is új kereskedelmi szerződést köt

Bukarestből jelentik: Nemrég új német-román külkereskedelmi szerződést írtak alá, amely jelentősen kiszélesíti a caddigi német-román áruforgalom kereteit. Az új egyezmény értelmében Németország átveszi Románia 1943. évi teljes búzafeleslegét. A román mezőgazdaság a tavalyi évben a mezőgazdaság nagyarányú gépesítésének és a Romániához csatolt keleti területek jól megszervezett kihasználásának eredményeként az utóbbi 50 év legjobb gabonatermését érte el. Az új kereskedelmi egyezmény a Romániába irányuló német szállításokat is növeli: a jövőben nagyobb mennyiségben szállítanak Romániának ipari és mezőgazdasági gépeket, hadianyagokat és gyógyszer-t.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a román kivitelnek több mint 70 százaléka Németország felé irányul, ki-

nyilvánul, hogy csak németországi vásárlásokra már eddig is legalább 21 milliárd lejese keret áll rendelkezésre. Ez a keret az új külkereskedelmi szerződés eredményeként valószínűleg tovább növekedik.

Itt említhetjük meg, hogy az „Argus” híre szerint a február eleje óta folyamatban lévő olasz-román gazdasági tárgyalások is befejezéshez közelednek és rövidesen aláírják az új olasz-román külkereskedelmi egyezményt. Ez lesz a fasiszta Olaszország második külkereskedelmi egyezménye, az elsőt Németországgal kötötte, 1943. szeptemberig Olaszország Németország után a második helyet foglalta el Románia külkereskedelmében, a forgalomnak mintegy 8-9 százaléka. A Badoglio-féle államesiny óta azonban a forgalom szünetelt.

Április 3-ára halasztották a margittai „cukrosok” ügyének főtárgyalását

Nagyvárad, febr. 24. Mint már jelentettük a „bőrösök”, „csirkések” és „textilesek” után, akik a legutóbbi tíz nap alatt foglalkoztatják a nagyváradi úrszobrászokat, tegnap a margittai „cukrosok” ügyének novemberől elhalasztott főtárgyalását folytatta a hármastanács.

A „cukrosok” rövid története — a vádirat megfogalmazásában — a következő: Varga István, a „Hangya” szövetkezet margittai üzletvezetője Harstein Sándor ottani kereskedőnek 10-15 kilogrammos tételekben utalvány nélkül cukrot szolgáltatott

ki a hatóságilag megszabott árnál magasabb összegért majd — ugyan- csak Harstein közvetítésével — több ízben adott el cukrot Stern Jánosnak és másoknak úgy, hogy az általa tiltott uton forgalomba hozott cukor mintegy 120 méterhátságot tett ki. Vargának ezt az üzletkötését az ügyben még vádlottként szereplő 21 egyén közül többen azáltal segítettek elő, hogy a hatóságoktól kapott cukorutalványokat és szállítási engedélyeket, mások pedig — szintén kereskedők — a jegyekkel való vásárlásban még járatlan cukorvásárló lakosságtól a kiszolgáltattott mennyi-

ségen felüli értékben levágott cukorjegyeket eladták Vargának és ezzel a cukor jogosulatlan forgalomba hozatalát elősegítették. Ismét mások meg vásárolták a „fekete” cukorból s azt meg nem engedett célokra használták fel.

Ugyanezzel az ügyvel kapcsolatban még 12 vádlott ellen kenyerlisszettel, rizzsel és napraforgóolajjal elkövetett üzérkedés miatt emelt vádat a kir. ügyészség. A vádlottak száma tehát összesen 38.

A több órán át tartó a késő délutáni órákba nyúló tárgyalás mindössze annyi eredményre vezetett, hogy a kir. ügyész 2 vádlottal szemben — a kihallgatott tanúk vallomása alapján — a vádat elejtette s a bíróság az eljárást megszüntette. A többi vádlott ügyében a bíróság bizonyításkiegészítést rendelt el és tárgyalást április 3-ára halasztotta.

Ruisz Rezső, a Városok Szövetsége szakelőadójának előadása Nagyváradon

A gazdasági köröket és főként városainkat hosszú ideje érdekli az a kérdés, hogy a kormányzat milyen álláspontra helyezkedik az ipar áttelepítése kérdésében.

Ezzel a kérdéssel foglalkozott legutóbbi kolozsvári tartózkodása alkalmával Bornemisza Géza iparügyi miniszter is, aki utalt arra, hogy az ipar széttelepítése nem történhet meg, mert költségeket jelentene, amit az ország nem bír elviselni.

Az iparáttelepítés kérdésével már hosszabb ideje foglalkozott Ruisz Rezső, a Magyar Városok Országos Szövetségének előadója, aki már 1937-ben részt is vett azokban a munkálatokban, amelyek az áttelepítés érdekében megindultak. Nagyon ónálló tanulmány is jelent meg akkor, amelyben főként az ipartérbeli elosztását vizsgálta különös tekintettel a magyar városokra.

Most Ruisz Rezső városunkban kíván rámutatni azokra a legújabb szempontokra, amelyek a minisztert újabb költésre elhatározták. Az áttelepítés helyei már már átrétegezéssel beszélnek inkább, ami azt jelenti, hogy a meglévő ipartelepek nem fogják — legalább is egyelőre — helyüket megváltoztatni, ellenben komoly iparfejlesztési politika indul meg.

Az előadások vonatkozásában a helyi adottságok ismertetésére is kiter s éppen ezért előadása elé élénk érdeklődéssel tekintenek.

Az előadás iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg a város és megye vezetősége, továbbá az ipartelepek, iparkamara és gyárak részéről.

Az előadás pénteken délután 5 órakor lesz a városháza közgyűlési termében.

Szolgáltató gyógyszertarak:

III. CSOPORT:

KIGYO gyógyszerár. Bemerk-tér 1 (Reisz L.) 15-68.

II. RAKOCZI F., Szacsavay-u. 23. (Csanda E.) 17-47.

OROSZLAN gyógyszerár, Mussolin-tér 14. (Mihály L.) 32-91.

MADONNA gyógyszerár, Sztarovezsky-u. 28. (Dr. Medvigy F. bérlő Feder Vilmos) 33-67.

A gyógyszertarak éjjeli szolgálat szombat reggeltől a következő szombathalig tart.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Készletek nem adunk vissza.

Még holnap

(látható a pápa-film a Koronában. A mai kavargó és vérzivataros világban XII. Pius neve a béke reménységát jelentette és jelenti az emberek számára. Valóban sokat is fáradozott azon, hogy kibékítse egymással a szembenálló feleket. A régi jó békeidőkben tömegesen zárandokolt a hívők serege Rómába, hogy láthassa Krisztus földi helytartóját, hogy áldását fogadja. Ma a dúló háború megakadályoz bennünket ebben. Nem láthatjuk a Vatikán ősi falait, remek művészi alkotásait. De megadatott a lehetőség, hogy legalább film-nézőnk meg. Kell, hogy minden keresztényt érdekeljen a film, amely megjelenik előttünk a Szentatya életének minden fontosabb mozzanata, újból átéljük az eucharisztikus kongresszus bensőséges magyar ünnepét, amikor a pápa követeként itt járt nálunk XII. Pius. Megelenedik előttünk a Vatikán élete, amelynek középpontjában ott áll a világ katolikuságának az atyja, a pápa. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy még a katolikusok sem érdeklődnek kellőképpen a film iránt. Szatmáron most pénteken lesz a nagyértékű film díszelőadása, amelyen részt vesznek az egyházak, a városi és vármegyei és községi vezetők is. Még nekünk is van alkalmunk, hogy megnézzük a tanulságos és megható filmet. Használjuk fel az alkalmat és legalább ezzel igyekezzünk leróni tisztelőinket a kereszténység feje iránt.

Meghalt a budapesti törvényszék elnöke. Bartha György, a budapesti törvényszék elnöke, ma éjjel 64 éves korában meghalt.

ÉRTEKEZLETET TARTOTT A MÉP NAGYVÁRADI SZERVEZETE. Nagyvárad. (MTL): A Magyar Élet Pártja Nagyvárad városi tagozata dr. Hlatky Endre főispán elnöklésével a párt Kazinczy-utcai helyiségében szerdán este 7 órakor tartotta szokásos heti értekezletét. Dr. Hlatky Endre főispán elnöki beszámolójában a legújabb általános érdekességű problémákról számolt be, külön a közellátási és más közérdekű kérdésekről. Nyomatékosan felhívta az értekezlet résztvevőinek figyelmét a március 15-én kezdődő ruhagyűjtési akcióra.

Fájdalomtól megtört szívet tudatjuk, hogy a legjobb anya, nagyanya, anyós és rokon

özv. Kozák Jánosné

szül. Holmik Rozália

68 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése péntek délután 3 órakor lesz a Csáky-u. 32. sz. gyászháztól. Az engesztelő szentmiseáldozatot az elhunyt lelkiüdvéért folyó hó 26-án reggel 9 órakor fogjuk a Szent László templomban az Egek Urának bemutatni.

A Gyászoló Család

Vitéz Bánky Róbert Szegeden marad. Szegedről jelentik: Szeged színházi bizottsága kedden délelőtt tartott ülését. A bizottság tárgyalta vitéz Bánky Róbert színházi igazgató lemondásának ügyét. Az ülésen ott volt az igazgató is, aki bejelentette, hogy a jövő esztendőből kezdve nem vállalja a szegedi színház igazgatását. A bizottság tárgyalásokat kezdett az igazgatóval és a bizottságnak a tárgyalások folyamán sikerült elhárítania azokat az akadályokat, amelyek vitéz Bánky Róbertet lemondó elhatározására bírták. Ennek következtében az igazgató kijelentette, eláll ettől az elhatározásától és továbbra is vállalja a szegedi színház igazgatóságát. Ezzel a szegedi színházigazgató válság megoldást nyert.

LESZÁLLITOTTÁK A DOHÁNY- FEJADAGOT MILÁNÓBAN. Zürichből jelentik: Milánóban a heti dohányadagot 30 cigarettára és hat szivarra szállították le.

Meghívó. Müller Testvérek Vegyészeti Gyár R. T. felszámolás alatti nagyváradai cég folyó évi március hó 4-én délelőtt 11 órakor Rimler Károly-utca 19. sz. alatt rendez évi közgyűlést tartja, amelyre az igen tisztelt részvényeseket ezúton hívja meg. Tárgysorozat: 1. 1942. évi vagyonskimutatás, 2. Felmentvények, 3. Esetleges indítványok. Amennyiben a részvényesek távolmaradása miatt a közgyűlés határozatképtelen volna, úgy a következő közgyűlést folyó évi március hó 11-én tartjuk meg. A felszámoló.

ÚJ ZÁRÓRARENDELET ROMÁNIÁBAN. Bukarestből jelenti (Bud. Tüd.): A minisztertanács határozata értelmében a korezmák szombat déli 12 óratól vasárnap déli 12 óráig kötelesek zárva tartani.

Siessen jegyét elővételben megváltani az ESZTI kalapszalomban (Rákóczi-út 15), mert hihetetlenül nagy érdeklődés nyilvánul meg

Martzy Johanna

hegedűművésznő egyetlen koncertje iránt, vasárnap 7 órakor a Református Kulturpalotában.

VESZEDELMES BETÖRŐT FOGOTT EL A CSENDŐRSÉG. Lapunk annak idején megírta, január hónapban sorozatos betöréseket követtek el a városban, a tettesek egyrésze azonban még nem került meg. A tegnapi nap folyamán a csendőrküldetés járőre elfogott egy Bordács László nevű gyanus egyént, aki magát Radics Sándor néven igazolta. A betörő kihallgatása alkalmával beismerte, hogy Ramminger István borhéllyemester lakásáról ruhaneműt és cipőket lopott el január 17-én. Minden jel arra vall, hogy a betörő tettese a sorozatosan elkövetett betöréseknek is. Kihallgatása még tart.

Bilicsi Tivadart megoperálták. Bilicsi Tivadaron, a népszerű színművészen a Fásor-szanaszatoriumban tegnap délután súlyos, két és félórás veseműtétet hajtottak végre. A művész már régóta panaszkodott vesefájdalmakról, most, ezután a műtét elkerülhetetlenné vált. Az operáció során több vesekövet távolítottak el Bilicsi Tivadar szervezetéből. A beteg a súlyos műtét után jól érzi magát, teljes felgyógyulásához azonban néhány hetre van szüksége.

Budapesttel egvidőben! A legnagyobb filmsiker!

Ejjeli zene

Főszereplők: Sárdy János, Bilicsi Tivadar, Kelemen Eva, Vay Ius

Bemutató pénteken az APOLLO-ban

A nagyváradai Daloskerület ünnepélyes megalakulása. Megemlékeztünk már arról, hogy a kultuszminiszterium az Erdélyi Dalosszövetség megszüntetésével több daloskerületet létesített. Bihar- és Szilágy vármegyék együtt alkotják a nagyváradai daloskerületet. Ez új kerület ünnepélyes megalakulása vasárnap délelőtt 12 órakor lesz a városháza közgyűlési termében. A megalakuláson az országos központ részéről dr. Fülel Szántó Endre miniszteri osztályfőnök és Dunay Jenő kormányfőtanácsos vesznek részt. Az alakulás előkészítő munkáit az Iskolánkülső Népnevelés titkársága végezte. Az előkészítő bizottság ülésén dr. Szabó Lajos lelkész, a volt bihari daloskerület ügyvezető elnöke elnökölt. A közgyűlésen a korelnöki tisztet Kortsmáros László orsz. gyűlési képviselő, a Magyar Daloskerület elnöke látja el. Az előkészítő bizottság ezúton is kéri az összes nagyváradai daloskerületnek teljes számú megjelenését a vasárnap délelőtti alakuló ülésre.

SZINIÉLŐADÁS A LEVENTE OTTHONBAN. Nagyvárad. Folyó hó 27-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel a Leventeegyesület vigalmi szakosztálya a „Huszárkisasszony” című háromfelvonásos operettet adja elő a Leventeotthonban, amelyre az összes levéntét, hozzátartozóikkal együtt és Nagyvárad közönségét szeretettel meghívjuk. Ezúton kérjük fel különösen levénkeinket, hogy minden ismerősüknek hívják fel figyelmét az előadásra.

Vallásos est és közműveltségi előadás a réti reformátusoknál. A réti református egyházrészben (Árpád vezér-út 6.) a vallásos és közműveltségi előadások sorozatában február 26-án, szombaton este 6 órakor dr. Szabó Lajos lelképásztor Nehez idők, nagy emberek c. tart előadást. Előadás előtt Nagy Lajos s. lelkész magyar bibliai. — Vaárnap délelőtt 10 órakor dr. Ince Gábor lelkész prédikál az Árpád vezér-utai református templomban.

NÉGYESIKREKET SZÜLT EGY AMERIKAI EJTŐERNYŐS FELESÉGE. Stocóholmból jelentik (MTL): A brit hírszolgálat jelenti, hogy az Alabama államban élő egyik amerikai ejtőernyős katona felesége kedden négyesikreknek adott életet. Az újszülöttek közül három leány életben maradt, a negyedik, a fiú egynapos korában meghalt.

Átszökött a határon s megakartá vesztegetni a járőrt — két hónapot kapott

Nagyvárad, febr. 24. Alb. Mária járdemetei asszony engedély nélkül átment Romániába, majd, amikor visszatérőben volt, egy határavadásjárőr elfogta. Az asszony nagyon megijedt, s ijedségében a járőr még azzal tetőzte, hogy a járőrnek egy szőrtarisznyát, meg harisnyát ígért, csakhogy szabadon engedje. — Emiatt vesztegetés és kétrendbeli tiltott átkelések címén indult ellene eljárás a bíróság 2 hónap fogságra ítélte.

AZ ERDÉLYI FIATALOK KÖRE február hó 28-án, hétfőn tartja szokásos értekezletét, de nem, mint eddig, 7 órai, hanem 6 órai kezdettel. Ez alkalommal Aray Árpád országgyűlési képviselő tart külpolitikai előadást.

Nyilvános árverés nádtérmesre

Értesitem az érdekelteket, hogy a Gróf Tisza István-utól a MÁV szalontai vasút vonaláig a Himfő utcával párhuzamosan folyó Pece patak medrének cca 1200 méter szakaszán elterülő 1943. évi nádtérmet nyilvános árverés tartatik.

Az árverés idejét 1944. március hó 8-án délelőtt 11 órára tűzöm ki s az árverés helyét a gazdasági ügyosztály (városháza II. em. 26. sz.) hivatali helyiségét jelölöm ki.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ugyanott tudhatók meg.

Nagyvárad, 1944. február hó 23.

Klemens Rezső s. k., tanácsnok

Összeverte különváltan élő feleségét — hat heti fogságra ítélték

Nagyvárad, febr. 24. Katona Ferenc 36 éves lakosságát, aki két éve különváltan él feleségétől, elment az asszony lakására, hogy bizonyos tárgyakat, amelyek szerinte az ő tulajdonát képezik, magával vigyen. Az asszonyt, aki nyilván ellenkezni próbált, jól összeverte, megrugdosta, majd alkulecsal felnyitotta azt a kamrát, amiben az elvinni szándékolt dolgok voltak, s azokat magához vette. Az asszony feljelentést tett volt férje ellen, s a bíróság Kotonát hatheti fogságra ítélte. Katona fellebbezett az ítélet ellen.

RÁDIÓ

PÉNTEK, FEBRUÁR 25.
 Budapest I.

8.35 Délelőtti muzsika.
 10.15 Szórakoztató muzsika.
 11.15 A Polymerek fűvészenekara.
 11.40 Művész Mikos Margit dr. előadása.
 12.05 Melles Béla-zenekar.
 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
 14.00 Szalonötös.
 15.05 Filmdalok.
 15.30 Kempis Antal dr. előadása.
 16.20 Kamarazene.
 17.00 Orlay tánczenekar.
 17.35 Sportközlemények.
 17.45 Német hallgatónknak.
 18.20 Magyar népmuzsika.
 19.00 Mesterművek.
 19.45 Lehar-est.
 20.45 Vetélkedő utazás Észak és Dél között.
 22.40 Emlekszik még?
 23.20 Magyar noták.

PÁLYAZATI HIRDETÉMÉNY

Bihar vármegye törvényhatóságai megüresedett (berettyóújfalvi I. és érmihályfalvai körzeti) törvényhatósági utbiztosi állásokra pályázatot hirdetnek.

A törvényhatósági utbiztosi állás betöltésénél az 1931. évi III. és az 1938. évi IV. t. c. értelmében a honvédség, vám-őrség, folyamőrség, esendőrség kötelekben szolgálatot teljesített legénysegi állományu egyének vagy a Vitézi Rend tagjai és az 1914-1918. évi világháborúban arconalbeli szolgálatot teljesített vagy ebből a szolgálatból kifolyólag rokkanttá vált egyének amennyiben 45-ik életévüket még nem töltötték be, más pályázóval szemben előnyben részesülnek.

A szóbanfoglalt állás az állami rendszerű „egyéb” műszaki altisztek részére mindenkor megállapított illetményekkel és a kezelt útszakasz hossza szerint megállapított utazási átalánnyal van egybekötve.

Az utbiztosi állásra csak olyan egyén nevezhető ki, aki a budapesti m. kir. útmesteri iskolát elvégezte és ott végbizonyítványt nyert. Képesítés nélküli pályázók csak abban az esetben nevezhetők ki, ha képesített pályázó nincsen, egyébként pedig megfelel a m. kir. útmesteri iskolában való felvétel alább felsorolt feltételeinek:

1. Betöltött 20. életév és 40-nél fiatalabb életkor;

2. középiskola négy osztályának vagy ipari szakiskolának sikeres elvégzése vagy kőműves, kőfaragó vagy ácsmesteri szakképzettség, végül

3. a magyar nyelv tökéletes bírása szóban és írásban.

Az állásra egyenlő feltételek mellett elsőbbséggel bírnak azok, akik valamely m. kir. állampolgársági hivatal kötelekben utbiztosi próbaszolgálatot teljesítettek.

A pályázati kérvényekhez eredetben a következő okmányokat kell csatolni:

1. Születési anyakönyvi kivonatot,

2. újkeltű hatósági erkölcsi bizonyítványt,

3. a magyar honosságot igazoló hatósági bizonyítványt,

4. a testi és szellemi alkalmasságot igazoló újkeltű orvosi bizonyítványt,

5. az iskolai végzettséget, esetleg egyéb külön végzettséget igazoló bizonyítványt,

6. képesítéssel rendelkezéskor az útmesteri iskola sikeres elvégzését igazoló bizonyítványt,

7. igazolványos altiszteknél a törvényszerű igazolványt,

8. korábbi szolgálatot, illetve az eddigi foglalkozást igazoló okmányokat, illetve helyhatósági bizonyítványt,

9. tőzharcosoknál a Károly-csapatkereszt hitelt igazolását,

10. a 7720-1939. M. E. számú rendelet értelmében annak igazolását, hogy nem esik az 1939. évi IV. t. c. hatálya alá.

A pályázni óhajtókat felhívom, hogy szabályszerűen felszerelt, sajátkezűleg aláírt kérvényüket dr. Ciffra Kálmán úrhoz, Bihar vármegye főispánjához címelve hivatalomhoz legkésőbb 1944. évi március hó 25-ig annál is inkább nyújtásuk be, mert az elkésve érkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

A közszolgálatban állók pályázati kérvényüket szolgálati uton nyújtásuk be, szolgálati táblázattal, illetve minősítési lappal együtt.

A szóbanfoglalt állásra a kinevezés próbaidőre történik és az a próbaidő alatt bármikor visszavonható.

Nagyvárad, 1944. február 22.

Dr. vitéz Nadányi János s. k. alispán.

SPORT

Nagyszabású műkorcsolyázó bemutatót rendez vasárnap a NAC a muzeumkerti jégpályán

(Nagyvárad.) Tegnap délután tartotta MOKSZ országos tanácsa f. havi rendkívüli közgyűlést, melyen városunkból az országos tanácstagga beavasztott Tölgyesi István a NAC sz. o. elnöke vett részt. Kertiész János ügyvezető elnök üdvözölte a megjelenteket és külön kiemelte a NAC ezévi lelkes és eredményes munkáját, külön gratulált az országos vidéki bajnokságon elért NAC sikerhez (t. i. a váradai Nagy testvérpár országos vidéki páros bajnokságot nyert) és további sok sikert kívánt a klub munkájához.

Az ülés után Tölgyesi sz. elnök tárgyalásra írt össze a BKE vezetőkkel és műkorcsolyázóival, kik egyhangú lelkesedéssel vállalták, hogy vasár-

napon 5. Apró József — akrobatikus ugrásai — nagy szenzációja lesz a versenynek. A jégen 6, majd 8 egymás mellé helyezett hordói ugrik át a bajnok. Ezt a mutatványszámot a világbajnok Tayloron kívül Európában senki nem tudta utánozni.

6. Nagy Laci és Marianna a NAC országos vidéki műkorcsolyázó bajnokai pedig azokat a számokat adják elő, mellyel országos bajnokságot megnyerték.

A versenyt a NAC „filléres helyárrakkal” rendezzi. A jegyek elővételben is válthatók az elővételi pénztárhoz. A gyermek-, diák- és katonajegyek ára 1. P., felnőttek jegyeinek ára 2 P. Tekintettel a pályakorlátozott befogadó képességére, csak

Most javítsassa, festesse, tisztítsassa kerékpárját JAKAB műszerésznél Kossuth-utca 5. zippzárjavítás

nap ismét bemutatót rendeznek Nagyváradon. Ha az idő kedvez, úgy vasárnap ismét nagy programmal szerepelnek Európa legjobbjai Nagyváradon.

Kiemelkedő számok a következők: 1. Botond Györgyi akrobatikus táncmutatói, tanácsa és a BKE jubiláris versenyen tomboló siker aratott magyar eszardása.

2. Király Ede „Cavottja” Lue-Rittberger—Axel ugrásai és szédületes forgásai, mellyel esodálathat ejtette a külföldi szakértőket is.

3. Saáry Éva „Lángok” című tánc-költeményét adja elő, mellyel hétfőn a Kormányzó Urunk tiszteletdíját nyerte el.

4. Saáry Marika koldjaival, ugrásaival és tangójával fogja gyönyörködtetni a váradai publikumot.

előre meghatározott számú jegyet ad ki a rendezőség. Ezért ajánlatos a jegyeket elővételben biztosítani.

Különvonat megy Zomborból a NAC bezdáni mérkőzésére

(Nagyvárad.) Mint már megírtuk, a NAC-ot újdéki mérkőzése után Bezdára hívták egy barátságos mérkőzésre. A találkozóra hétfőn kerül sor s mint hírlik, Zomborból különvonatot indítanak az onnan alig 15 kilométerre fekvő mérkőzés színhelyére. A bezdániai közönségért a zomboriak legjobb 4 játékosát is hogy megfelelő erősítéssel, méltó ellenfelei lehessenek a híres váradai csapatnak.

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Csütörtökön este: Bécsi tarka est

Bécsi Tarka Est lesz csütörtökön este a színházban, a Német Akadémia Nagyváradai Lektorátusának rendezésében. Közreműködnek: Paul Hörbiger filmszínész, Grell Theimer filmszínész, Prof. dr. Colek és schrammel-zenekara, Adalbert Wesley dalénekes, Paul Beck bementő. Felemelt helyárak. Jegyek a színházi pénztárnál válthatók.

Érik a buzakalász című nagyszerű operett pénteken este, szombaton este és vasárnap este van a színház műsorán. Csupa derű és kacagás. Fiatalság, szerelem, romantika. Nagyszerű táncok, Pompás kiállítás, 3 óras vidám, gondnői szórakozás.

Gyermekelőadás szombaton délután egyenved 4 órakor olcsó helyárrakkal. Színe kerül: Laci-Matyi mint Robinson Vidám gyermekoperett 3 felvonásban, sok-sok táncal. A címszerepet Szabó Ernő játssza, a többi főszereplők: Gündör Klári, Czéh Gitta, Lendvai Lajos, Borsy Béla, Borsos Mária, Antal

Erzsi, Körösi Juci és Balasi Gyla. A rendkívüli nagy érdeklődésre való tekintettel jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Fekete Péter vasárnap délután olcsó helyárrakkal megy.

Népművelődési előadás keretében hétfőn este „filléres helyárrakkal” Szilágyi Irma c. színmű van műsoron.

MŰSOR:

Csütörtökön este háromnegyed 7 órakor: Bécsi Tarka Est.

Pénteken este háromnegyed 7 órakor: Érik a buzakalász.

Szombaton délután egyenved 4 órakor: Laci-Matyi, mint Robinson

Vasárnap délután egyenved 4 órakor: Fekete Péter.

Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: Érik a buzakalász.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: Szilágyi Irma.

Keddől: Zenebűbűk.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

KERESEK megvételre egy húzós mázsát. Széchenyi-tér 2. kenyérüzlet.

CAURIER írógep eladó. Mikszáth Kalmán-u. 12. Sarkadi I. 616
Fényképezőgépek 6x6-os túlkörreflexes és színházi láteső eladó. Hitler-u. 6. II. 8. Megtekinthető 2-3 között. 616

Különféle

Fertőtlenítést, poloska mcly és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Varrógépjavítás egy évi felelősséggel Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Telefon 23-30.

A Hitler Adolf-utca 12. sz. alatti postapalota udvarán felgyülemlett közszenalak ingyen eluvarozható. Igénylők az ugyanezen épületben levő Nagyvárad I. sz. postahivatal főnöki irodájában a nap bármely órájában jelentkezhetnek. 618

Szvettert, gyermekmakkot gyönyörűen kötök, javítok, átalakítok. Bontott szvettert, harsnyát, ujjakötőt és fejleket, Bodáné kézimunkaüzlete, Kossuth-utca 18. 599

Elcserélném egyszoba, előszoba, konyha spájzos lakásmat pestszenterzsébetivel, Szabadosné, Görbe-utca 6. Nagyvárad. 615

Pénzre van szüksége? Hozza el a „Rekord” üzletembe használt férfit, női ruháit, függönyeit, cipőt, szőnyeget, stb. ahol a legmagasabb árat kapja érte. Ugyanott olcsón bármit vásárolhat és bizományi árút is elfogadok. Hívásem házhöz megyek. 421

Állást nyel

Gyermekek mellé németül beszélő intelligens nő keresek. Sztaroveszky-u. 20. I. 8. 606

Bejárónót keresek gyermek mellé. Nagy Kocsáros, Csobanc-u. 51. 617
Irodakisasszonyt azonnali belépésre keresünk. Ajánlatokat „Gyakorlott” jellegre kiadóra kérünk. 615

Kereskedelmi vállalat könyvelésben jártas tisztviselőt keres. Keresztény származás igazolandó. Személyes jelentkezés: Kapisztrán János-tér 22. 613

Állást keres

Iparigazolvánnyal rendelkező nemzetvédelmi keresztes főmőlnár azonnali belépésre állást keres. Cím: Győri Pál Etesd. 612

Elveszett

Elveszett Orosz Gyuláné névre szóló vasárlási könyv. Becsületos megtaláló adja be a kiadóba, jutalmat kap. 609

KIADÓTULAJDONOS:

szentlászlo-nyomda r. t.

A szerkesztőség címe: Budapest, Széchenyi-utca 11. A kiadó címe: Budapest, Széchenyi-utca 11. Dr. Paál Árpád főszerekesztő. Dr. Virág Jeromos szerkesztő. Szent László-nyomda r. t. igazgatója.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforógépén, Nagyvárad, Szilágyi Károly utca 5. érem